

**Til studiekomiteen
Fra studiedirektøren**

Sakstype:	Diskusjonssak
Møtedato:	17. mars 2011
Møte-/saksnr.	2-2011/
Notatdato:	14. mars 2011
Arkivsaksnr.:	2011/2607
Saksbehandlere:	Jonny Roar Sundnes, Studieavdelingen

Kriterier for tildeling av sentre for fremragende utdanning

Bakgrunn

NOKUT har sendt ut invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU.

Høring

NOKUT ønsker spesielt tilbakemeldinger på kriteriene for tildeling av status som SFU og på søknadsprosessen og søknadsmalene.

Pilotsenter i 2011

SFU-ordningen skal prøves ut med en utlysning av et pilotsenter i 2011. Utlysningen av midler til de første ordinære sentrene vil finne sted i 2013. Krav, retningslinjer og kriterier for SFU vil være de samme for pilotfasen som for den ordinære utlysningen.

Kunnskapsdepartementet har besluttet at den første tildelingen av status som SFU (pilotsenter) skal forbeholdes lærerutdanning, inkludert femårige integrerte mastergradsprogrammer (lektorprogrammer). I pilotfasen skal det etableres ett senter. Søknadsrunden for pilotsenter vil etter planen kunngjøres i april 2011 med søknadsfrist i slutten av juni 2011.

Det vil lyses ut cirka 4 millioner kroner i årlige bevilgninger til pilotsenteret. De verts-institusjoner som har planer om å søke om status som SFU i pilotfasen oppfordres til å starte arbeidet med søknader på bakgrunn av det dokumentet som nå sendes ut for kommentarer. Det kan sendes inn inntil to søknader per vertsinstitusjon.

Til diskusjon i studiekomiteen

Vi oppfordrer studiekomiteen til å komme med tilbakemeldinger til NOKUTs forslag om tildelingskriterier og -prosess. På bakgrunn av tilbakemeldingene fra Studiekomiteen, vil vi vurdere om det skal sendes en høringsuttalelse fra UiO til NOKUT. Studieavdelingen kommer ikke til å foreta en full intern høring i saken.

Videre vil UiO måtte vurdere om lektorprogrammet skal delta i den første søknadsrunden om pilotsenter.

Monica Bakken
studiedirektør

Hege B. Pettersen
fung. seksjonssjef

Vedlegg:

Høringsdokumenter fra NOKUT om kriterier og prosess for tildeling av SFU.

Diverse mottakere

Kronprinsens gate 9
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo
Tlf: 21 02 18 00
Faks: 21 02 18 01
postmottak@nokut.no
www.nokut.no

Saksbehandler: Katrine Nesje
Dir. tlf: 21 02 18 27

Vår ref: 11/81-1
Deres ref:

Vår dato: 14.02.2011
Deres dato:

Invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Kunnskapsdepartementet ga i brev av 30.06.10 NOKUT i oppdrag å etablere og forvalte SFU-ordningen i høyere utdanning på bachelor- og mastergradsnivå. En ekstern komité ledet av professor Roger Säljö ved Göteborgs universitet har bistått NOKUT i utarbeidelse av forslag til *Krav og retningslinjer for SFU og kriterier for tildeling av status som SFU*. NOKUT inviterer med dette aktuelle interessenter til å kommentere forslaget før fastsettelsen av endelige krav, retningslinjer og kriterier.

SFU-ordningen skal prøves ut med en utlysning av et pilotsenter i 2011. Utlysningen av midler til de første ordinære sentrene vil finne sted i 2013. Krav, retningslinjer og kriterier for SFU vil være de samme for pilotfasen som for den ordinære utlysningen.

Dokumentet *Krav og retningslinjer for SFU og kriterier for tildeling av status som SFU*, ligger på NOKUT sine nettsider www.nokut.no sammen med liste over adressater. Innspill må være NOKUT i hende senest fredag 18. mars. NOKUT ber om at innspill sendes elektronisk til postmottak@nokut.no. Av hensyn til publisering av innspillene på www.nokut.no og gjenbruk av tekst er det ønskelig at tekstene mottas i PDF-format, og ikke som skannede filer.

NOKUT ønsker tilbakemeldinger på følgende:

- Kriteriene for tildeling av status som SFU
- Søknadsprosessen og søknadsmalen

Pilotsenter i lærerutdanning i 2011

Kunnskapsdepartementet har besluttet at den første tildelingen av status som SFU (pilotsenter) skal forbeholdes lærerutdanning. Utlysningen omfatter følgende lærerutdanninger: Yrkesfaglærerutdanning, faglærerutdanning, grunnskolelærerutdanning, førskolelærerutdanning og 5-årige integrerte mastergradsprogrammer (lektorprogrammer). I pilotfasen skal det etableres ett (1) senter. Søknadsrunden for pilotsenter vil etter planen kunngjøres i april 2011 med søknadsfrist i slutten av juni 2011.

Det vil lyses ut ca. 4 millioner kroner i årlige bevilgninger til pilotsenteret. De vertsinstitusjoner som har planer om å søke om status som SFU i pilotfasen oppfordres til å starte arbeidet med søknader på bakgrunn av det dokumentet som nå sendes ut for kommentarer. Det kan sendes inn inntil to søknader per vertsinstitusjon.

Med hilsen

Ole-Jacob Skodvin
avdelingsdirektør

Katrine Nesje
seniorrådgiver

Adressater:

Universiteter og høyskoler
Universitets- og høyskolerådet
Nettverk for private høyskoler
Norsk studentorganisasjon
Utdanningsdirektoratet
Utdanningsforbundet
Forskerforbundet
Akademikerne
LO

Kopi:

Kunnskapsdepartementet

SENTRE FOR FREMRAGENDE UTDANNING (SFU)

Krav og retningslinjer for sentrene

Kriterier for vurdering av søknader

1. Innledning

Kunnskapsdepartementet har besluttet å opprette "Sentre for fremragende utdanning" (SFU) som en nasjonal prestisjeordning for utdanningsvirksomhet i høyere utdanning. SFU-ordningen forvaltes av NOKUT, og vil være en parallell til Sentre for fremragende forskning og andre toppsenterordninger innen forskning.

Dette dokumentet angir krav og retningslinjer som ligger til grunn for SFU-ordningen. Dokumentet beskriver også de kriterier som vil ligge til grunn for vurderingene om tildeling av status som SFU. Mal for søknader om SFU-status inngår som vedlegg 1.

NOKUT vil ved vurderingen av søknader om bevilgninger og status som SFU, og ved inngåelse av kontrakt om etablering av sentre, legge vekt på at de krav og retningslinjer som er omtalt i dette dokumentet er ivaretatt.

I det videre omtales SFU-ordningens visjon og mål (kap. 2), sentrenes organisering og varighet (kap. 3), søknadsprosess og søknadsbehandling (kap. 4) og vurderingskriterier for søknaden (kap. 5).

2. Formålet med SFU-ordningen

Det overordnede siktemålet med ordningen "Sentre for fremragende utdanning" er å bidra til utvikling av kvaliteten i høyere utdanning og synliggjøring av at undervisning og forskning er likestilte oppgaver for universiteter og høyskoler. En viktig målsetting med SFU-ordningen er å stimulere til fremragende FoU¹-basert utdanning.

SFU-ordningen innebærer en konsentrert, fokusert og langsiktig innsats for å stimulere til utvikling av undervisning og læringsmåter i høyere utdanning på bachelor- og mastergradsnivå.

Utdanningsmiljøer som blir tildelt SFU-status skal både kunne dokumentere fremragende kvalitet i eksisterende utdanning, ha gode og troverdige planer for videreutvikling og innovasjon i utdanningen og kunne bidra til spredning av kunnskap om god utdanning. SFU-ordningen skal særlig fremme og premiere arbeidet som finner sted i interaksjonen mellom studenter, undervisere og utdanningens kunnskapsbase. Det innebærer at det for alle typer

¹ Med FoU-basert utdanning menes "... utdanning basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap" (UH-loven § 1-3).

utdanning vil bli lagt stor vekt på FoU-basering. For profesjonsutdanninger vil både FoU-baseringen og relasjonen til praksisfeltet være sentrale i vurderingene.

SFU-ordningen skal:

- Stimulere universiteter og høyskoler til etablering og utvikling av fagmiljøer som tilbyr fremragende utdanning
- Bidra til kunnskapsbasert analyse og utvikling av undervisning og læringsarbeid som grunnlag for kvalitetsheving og fornyelse ved institusjonene
- Bidra til gode relasjoner mellom utdanning og relevante samfunns- og yrkesfelt

Et SFU skal derfor:

- Tilby fremragende FoU-basert utdanning
- Utvikle innovative måter å arbeide med FoU-basert utdanning
- Bidra til utvikling og spredning av kunnskap om utforming av undervisning som fremmer læring

3. Sentrenes organisering og varighet

Et SFU er knyttet til en utdanningsinstitusjon som står ansvarlig for virksomheten, i det etterfølgende betegnet som "vertsinstitusjonen". Vertsinstitusjoner kan være universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler.

Tildeling av status som SFU gis for fem år, med en mulig forlengelse til 10 år. Det foretas en underveisevaluering av sentrene etter tre og et halvt års funksjonstid. Etter denne evalueringen besluttes det om senterstatusen forlenges utover fem år.

Den første utlysningen vil være forbeholdt læreutdanningsmiljøer. Det skal etableres ett senter i den første fasen. Den ordinære utlysningen i 2013 er åpen for alle utdanningsområder. Det vil etter planen bli nye søknadsrunder hvert tredje år med etablering av 3-5 sentre per runde. Bevilgningsrammen for pilotrunden vil være på ca 4 millioner kr per år. Det antas at rammen for den ordinære utlysningen vil være på mellom 4 og 6 millioner kr per år per senter. Størrelsen på den enkelte bevilgning vil ses i relasjon til miljøets størrelse og plan for sentervirksomheten. Det gis tilsagn om bevilgning for hele senterperioden, men neste års tildeling utløses først etter at foregående års rapport og regnskap er godkjent.

Vertsinstitusjonen skal stå som søker av bevilgninger og status som SFU, være prosjektansvarlig i den kontrakten som inngås om senteret og ha det praktiske, faglige og økonomiske ansvar for etablering, drift og avvikling av senteret. Vertsinstitusjoner kan samarbeide med andre utdanningsinstitusjoner eller andre typer organisasjoner, som eksempelvis pedagogiske utviklingssentre eller enheter, foretak eller organisasjoner med ansvar for praksisopplæring, om etablering, drift og finansiering av senteret. En sammenslutning som består av en vertsinstitusjon og flere samarbeidspartnere betegnes som

et SFU-konsortium og deltagerne betegnes som konsortiedeltakere. Konsortiedeltagerne skal bidra med egne finansielle ressurser i overensstemmelse med finansieringsplanen for senteret slik den fremgår av søknaden. Vertsinstitusjonen skal sørge for at det blir inngått en konsortieavtale mellom deltagerne i et eventuelt SFU-konsortium. Konsortieavtalen skal regulere organiseringen og gjennomføringen av samarbeidet i konsortiet, samt rettigheter og plikter mellom konsortiedeltagerne.

Finansieringen av sentrene skal bygge på prinsippet om at det er NOKUT, vertsinstitusjonen og vertsinstitusjonens eventuelle samarbeidspartnere som i fellesskap bidrar med de ressursene som kreves for å ivareta senterets virksomhet. Vertsinstitusjonens egenandel kan bestå av kontantbidrag, arbeidskraft som styres av senteret og nødvendig infrastruktur. Midlene som følger med tildelingen av senterstatus er dermed å anse som toppfinansiering som muliggjør ansettelse av senterleder, nye ansettelser (eksempelvis stipendiater), reisemidler, midler til opprettelse av praksisplasser og lignende.

SFU-ordningen bygger på en hovedmodell som innebærer at senteret inngår som en del av vertsinstitusjonens organisasjon. Sentrene skal ha en veldefinert faglig ledelse og være organisert slik at den kan realisere målene i prosjektplanen på en effektiv måte. De skal ha en organisasjons- og styringsform som gir god tilpasning til vertsinstitusjonens organisasjon og etablere rutiner som sikrer et godt samspill med eventuelle samarbeidspartnere i SFU-konsortiet. Senterets nøkkelpersoner skal være ansatt ved senteret i full stilling. Andre kan ha deltidsansettelser dersom dette kan tilpasses senterets intensjoner og virksomhet. Senteret skal inngå i vertsinstitusjonens styringssystem.

4. Søknadsprosess og søknadsbehandling

Universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler kan søke om å få innvilget ett eller flere SFU-er. Antall søknader begrenses til inntil fem søknader per vertsinstitusjon. Søknaden skal sendes fra vertsinstitusjonen. Dersom en vertsinstitusjon sender inn mer enn 1 søknad, skal søknadene *ikke* rangeres. Utlysningen i ”pilot-runden” våren 2011 er avgrenset til utdanningsområdet lærerutdanning². Den generelle utlysningen i 2013 vil være åpen for alle utdanningsområder.

4.1 Søknaden

Den skriftlige søknaden skal presentere senterets utdanningsvirksomhet, planer for videreutvikling og innovasjon i utdanningen og planer for spredning av senterets kunnskap i henhold til SFU-ordningens målsettinger. Søkerne bes om å beskrive sin virksomhet så konkret som mulig i henhold til vedlagte mal for søknad om SFU. Søknaden skal skrives på engelsk og skal ikke overskride 10 sider.

² I pilotrunden begrenses antall søknader til to per institusjon

4.2 Vurdering av søknadene

Vurdering av søknadene skjer i to omganger: 1) Vurdering av de innkomne søknadene og 2) Finalerunde med institusjonsbesøk til de miljøene som basert på søknadene vurderes som sterkest.

Vurderingene av de skriftlige søknadene foretas av en internasjonalt sammensatt ekspertgruppe bestående av fem personer. NOKUT foretar utvelgelse og oppnevning av ekspertgruppen. Leder for ekspertgruppen vil være tilknyttet en norsk institusjon. Etter at ekspertgruppen har vurdert søknadene, velger gruppen i fellesskap de miljøer som er kvalifisert til andre omgang.

I den andre omgangen forsterkes den internasjonale ekspertgruppen av fire norske eksperter. De internasjonale ekspertene og de norske ekspertene danner så arbeidspår som sammen med en sekretær fra NOKUT gjennomfører institusjonsbesøk. Institusjonsbesøket skal gi ytterligere innsikt den virksomheten som presenteres i søknaden gjennom intervjuer med sentrets studenter og ansatte og ved hjelp av observasjoner av miljøet.

Ekspertgruppen legger frem et samlet forslag om tildeling av senterstatus til NOKUTs styre.

5. Vurderingskriterier for søknaden

Et SFU skal utmerke seg både når det gjelder dokumentert *utdanningskvalitet* og når det gjelder *senterplanen*, det vil si senterets visjoner, strategier og planer for arbeidet med videreutvikling og innovasjon i utdanningen, samt planer for formidling og spredning av egen kunnskapsutvikling til andre miljøer. SFU-ordningen skal særlig fremme og premiere det arbeid som finner sted i interaksjonen mellom studenter, undervisere og utdanningens kunnskapsbase. Det innebærer at det for alle typer utdanning vil bli lagt stor vekt på FoU-basering. For profesjonsutdanninger vil både FoU-baseringen og relasjonen til praksisfeltet være sentral i vurderingene. I tillegg vil ledelse, organisering og andre rammeforhold også bli vurdert.

Det vil bli foretatt en helhetlig vurdering av kvaliteten i søknadene ut fra kriteriene beskrevet under. I den samlede vurderingen vil dokumentert utdanningskvalitet telle mest. Vurdering av søknadene blir gitt i form av en skriftlig tilbakemelding og med karakterer på en skala med 1 som laveste karakter og 7 som høyeste karakter. Følgende gjelder for hvert av tallene:

- 1: Dårlig
- 2: Svak
- 3: Mindre god
- 4: God
- 5: Meget god
- 6: Fremragende

7: Eksepsjonelt god

For å vurdere søknadene kreves det god dokumentasjon fra søkere om kvaliteten i utdanningsvirksomheten. For nærmere beskrivelser av krav til dokumentasjon, se mal for søknad om SFU, vedlegg 1.

Dokumentert kvalitet i utdanningsvirksomheten – “Utdanningskvalitet”

Det sentrale aspektet ved vurdering av søknadene er utdanningsmiljøets (dokumenterte) styrke sammenlignet med andre miljøer innen samme fag/emneområde, både på nasjonalt og internasjonalt nivå. Det forventes at søkere kan argumentere for og dokumentere det eksisterende utdanningsmiljøets fremragende kvalitet, og slik klargjøre senterets potensial for ytterligere utvikling av utdanningen. Sentrale aktørers (studenter, alumni, representanter for arbeidslivet m. fl.) tilbakemeldinger og oppfatninger om kvaliteten i utdanningen vil inngå i vurderingen.

I vurderingen av utdanningskvalitet vil de forhold som antas å ha betydning for undervisningen og studentenes læringsprosess og læringsutbytte vurderes med utgangspunkt i dokumentasjonen i søknaden. Både resultatfaktorer, prosessfaktorer og innsatsfaktorer i eksisterende utdanning vil vurderes:

Resultatfaktorer

Vurdering av studentprestasjonene i forhold til utdanningens læringsmål³. Vurdering av om utdanningens innhold og organisering er relevant for arbeidslivet og/eller videre utdanning eller forskerutdanning.

Prosessfaktorer

Vurdering av de undervisnings- og arbeidsmetodene som benyttes. Vurdering av hvordan FoU-arbeid får gjennomslag i undervisning og gjennomsyrrer studenters læring. For profesjonsutdanninger gjelder dette også det eksisterende samarbeidet med praksisfeltet, og hvordan dette samarbeidet kan utvikles.

Vurdering av metodene for studentvurdering og oppfølging, samt vurdering av på hvilken måte vurderingsformene bidrar til at læringsmålene nås.

Innsatsfaktorer

Vurdering av det eksisterende miljøets faglige, pedagogiske og ledelsesmessige kompetanse (relevante kunnskapsområder og erfaringsområder innen senterets virkeområde). Vurdering av på hvilken måte ledelsen og fagmiljøet er engasjert i og støtter opp om utdanningsoppdraget, og hvordan miljøet sørger for at ressurser utnyttes og utvikles på en hensiktsmessig måte.

³ Fra 2013 forventes det at læringsutbytte er formulert i tråd med kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning.

Planer for senterets virksomhet – “Senterplanen”

Høy kvalitet på søkerens eksisterende utdanning er en forutsetning for tildeling av SFU-status. Men dette er ikke tilstrekkelig. Søknaden må også dokumentere senterets visjoner, strategier og planer for videreutvikling og innovasjon i utdanningen og spredning av kunnskap om god utdanning både i og utenfor vertsinstusjonen.

Innovasjon

Vurdering av senterets strategier og planer for nytenkning og innovasjon i utdanningen, samt en vurdering av gjennomførte og evaluerte innovasjonstiltak for ulike sider av utdanningen.

Vurdering av i hvilken grad en senterbevilgning vil utløse effekter som ikke vil oppnås uten støtte (addisjonalitet).

Spredning

Vurderingen av miljøets egen utvikling av systematisert kunnskap om hva som bidrar til god utdanning i senteret.

Vurdering av planene for formidling til andre utdanningsmiljøer og omverdenen generelt, herunder målgrupper og formidlingsformer. Vurdering av den faglige ledelsens engasjement i arbeid med spredning av senterets kunnskap. Vurdering av planer for bistand til utvikling i egen institusjon og i andre miljøer.

Vedlegg 1

Mal for søknad om SFU

Når utlysning av første søknadsrunde kunngjøres vil denne malen finnes som elektronisk søknadsskjema på NOKUTs nettsider.

Søknaden skal:

1. Beskrive og dokumentere fremragende kvalitet i miljøets eksisterende utdanning
2. Beskrive Senterplanen: Senterets visjoner, strategier og planer for videre utvikling og innovasjon i utdanningen, dersom senteret får bevilgning.

Sidetallet skal ikke overskride 10 sider. Søkermiljøene må innenfor disse 10 sidene dokumentere fremragende kvalitet i utdanningsvirksomheten. Referanseliste og CV til nøkkelpersoner kan komme i tillegg. Det skal følge en fullstendig CV fra senterleder og CV i kortform (to sider) fra to-tre personer som tenkes å være knyttet til senteret.

Søkerne bes om å beskrive sin virksomhet så konkret som mulig i henhold til følgende mal:

1	Tittel og kontaktinformasjon Søknaden skal inneholde opplysninger om SFU-tittel, vertsinstitusjon og kontaktinformasjon til ansvarlige personer. Beskriv også hvordan søknaden har blitt til og hvem som har deltatt.
2	Kort sammendrag 1/2 sides sammendrag av søknaden.
3	Profil og visjon for senteret Beskriv miljøets bærende idé med hensyn til utdanning og FoU-arbeid, og beskriv hvorfor dette miljøet er aktuelt som Senter for fremragende utdanning. Beskriv de sentrale visjonene for senteret.
4	Organisering Beskriv hvordan senteret skal organiseres. Gi en oversikt over eventuelle samarbeidspartnere innenfor eller utenfor universitets- og høyskolesystemet. Hvilken rolle har hver av samarbeidspartnerne i gjennomføringen og hvilken kunnskap og kompetanse bidrar de med? Beskriv styring og ledelse av prosjektet.
5	Kvalitet i eksisterende utdanning <i>Resultater</i> Beskriv kvaliteten i den eksisterende virksomheten gjennom studentgjennomstrømningstall, resultatet av evalueringer og tilbakemeldinger (studenter, alumni og relevante yrkesfelt), søkertall (kvalifiserte primærøkere), studiepoengproduksjon.

	<p>Beskriv studentprestasjonene i forhold til utdanningens læringsmål. Beskriv utdanningens relevans for aktuelle samfunns- og yrkesfelt.</p> <p><i>Prosess</i> Beskriv og begrunn de undervisnings- og arbeidsmetoder som benyttes. Beskriv koblingen mellom senterets FoU-arbeid og senterets utdanningsvirksomhet. Beskriv studentenes aktive deltagelse i FoU-arbeid. Beskriv og begrunn metoder for studentvurdering og oppfølging. Beskriv og begrunn de metoder for praksisopplæring som benyttes.</p> <p>Beskriv internasjonalt utdannings- og forskningssamarbeid som senteret inngår i eller er en del av. Hva vil det internasjonale samarbeidet tilføre senteret? Beskriv planer for internasjonalt samarbeid i senteret.</p> <p><i>Innsats</i> Beskriv fagansattes pedagogiske og faglige kompetanseprofil og kompetanse hos den som er tiltenkt senterlederfunksjonen. Beskriv hvordan de disponible ressursene utnyttes i utdanningen (undervisningsvolum, infrastruktur og lignende).</p>
<p>6</p>	<p>Potensial for innovasjon og spredning</p> <p>Beskriv og begrunn strategien for videre utvikling og innovasjon innenfor den profil man har valgt for senteret. Beskriv på hvilken måte kunnskap fra senterets utdanningsmodeller og FoU-arbeid kan overføres til andre institusjoner og ha betydning for fremtidig innovasjon i utdanning.</p>
<p>7</p>	<p>Fremdriftsplan og budsjett</p> <p>Søknaden skal inneholde en fremdriftsplan med milepæler. Planen skal tidfeste og beskrive hovedaktiviteter og milepæler inkludert prosjektleveranser ved de angitte milepælene.</p> <p>Søknaden skal også inneholde en finansieringsplan og budsjett for senterets første femårsperiode, og for den mulig etterfølgende femårsperioden.</p>